

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 326/2016-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Marekom Parom, Šancová 48, Bratislava, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 To 14/2015 z 2. marca 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. mája 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a súvisiacich základných práv vyplývajúcich z čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 To 14/2015 z 2. marca 2016 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Špecializovaného trestného súdu (ďalej „špecializovaný súd“) sp. zn. PK-1 T 12/2015 z 23. septembra 2015 (ďalej aj „rozsudok špecializovaného súdu“) uznaný vinným zo spáchania zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, trestného činu vraždy spáchaného v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 a § 219 ods. 1 a 2 písm. h) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon s účinnosťou do 30. novembra 2000 (ďalej len „skorší Trestný zákon“), účasti na trestnom čine vraždy spáchaného v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2, § 10 ods. 1 písm. c) a § 219 ods. 1 a 2 písm. c), i) a j) skoršieho Trestného zákona, zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami a obzvlášť závažného zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 a 4 písm. a), § 5 písm. a), § 295 ods. 1 písm. a) a b), ods. 3 písm. a) a ods. 4 písm. a) s poukazom na § 138 písm. b) a § 141 písm. a) Trestného zákona. Najvyšší súd na odvolanie sťažovateľa, ako aj prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) rozsudok špecializovaného súdu podľa § 321 ods. 1 písm. d) a ods. 3 Trestného poriadku vo výroku o vine v bode 3 a 4 rozsudku a o treste zrušil (vo zvyšnej časti odvolanie sťažovateľa zamietol) a nadväzne na zrušené výroky na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku sťažovateľa odsúdil pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. c), i) a j) skoršieho Trestného zákona vo forme účasti podľa § 10 ods. 1 písm. c) skoršieho Trestného zákona a zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) a b), ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. a) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a § 141 písm. a) Trestného zákona, za čo bol podľa § 295 ods. 5 a § 41 ods. 1 a 2 Trestného zákona odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 24 (dvadsaťštyri) rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona a na trest prepadnutia majetku podľa § 58 ods. 1 Trestného zákona.

Sťažovateľ vo svojej argumentácii namieta nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktoré je podľa neho rozporné s obsahom práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti namieta nielen nevykonanie dôkazov navrhovaných v odvolaní najvyšším súdom (napr. výsluch svedkov [REDACTED] a [REDACTED], okolnosti uzavretia dohody o vine a treste s [REDACTED] a iné), ale tiež nedostatočné odôvodnenie nevykonania ním navrhovaných dôkazov. Zároveň v sťažnosti namieta aj konkrétne skutkové závery, z ktorých konajúce sudy vychádzali pri ustálení jeho viny, napríklad že „z miesta, kde malo byť odstavené vozidlo ŠKODA pick-up nie je možné sledovať rodinný dom poškodeného“, ako aj účelovosť zmeny výpovede svedka [REDACTED] na hlavnom pojednávaní a nevysvetlenie rozporov v jeho výpovediach. Argumentuje pritom nezákonnosťou zníženia trestu v samostatne vedenom trestnom konaní vedenom proti [REDACTED] a nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku, za ktorý bol tento v konaní vedenom špecializovaným súdom odsúdený pod sp. zn. PK-1 T 10/2012, a so závermi najvyššieho súdu polemizuje aj s ohľadom na skutočnosť, že jeho odsúdenie je podľa neho postavené na *«rozporuplných nepriamych výpovediach svedkov „kajúcnikov“ bez verifikácie iným priamym, či nepriamym dôkazom»*. Následne namieta zásah do svojho práva na obhajobu poukazujúc na skutočnosť, že výpoveď svedka [REDACTED] z prípravného konania nebola na hlavnom pojednávaní prečítaná podľa § 264 Trestného poriadku, pričom *„odvolací súd neuviedol žiadne relevantné dôvody pre legitimáciu takéhoto postupu...“*

Je tiež neprijateľné, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku (str. 46), ktorým okrem iného zamietol moje odvolanie, vychádza a argumentuje pri uznaní mojej viny zo skutku č. 3/ konfrontáciou svedka [REDACTED] s mojou osobou, ktorá síce bola vykonaná v prípravnom konaní, ale nebola vykonaná v rámci hlavného pojednávania. Za dôkaz je pritom možné použiť všetko čo môže prispieť k objasneniu skutkového stavu veci a čo bolo zároveň v súlade s Trestným poriadkom vykonané pred súdom v rámci hlavného pojednávania. Argumentácia v odôvodnení rozhodnutia, ktorá slúži odvolaciemu súdu na podloženie mojej viny a zamietnutie môjho odvolania založená na dôkaze, ktorý nebol vôbec vykonaný je nezlučiteľná s právom na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V rámci výroku o treste odvolací súd po zrušení výroku súdu 1. stupňa neuviedol v rozpore so znením § 168 ods. 1 Tr. por. akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke trestu. V rámci odôvodnenia rozsudku (str. 48) odvolací súd len stroho konštatoval, že trest ukladal po zmene právnej kvalifikácie konania vo vzťahu ku skutku č. 4/ rozsudku za najprísnejší zo zbiehajúcich sa trestných činov, ktorým je trestný čin podľa § 295 ods. 5 Tr. zák.

Napriek absencii akejkoľvek úvahy prečo je predmetný skutok podľa § 295 ods. 5 Tr. zák. najprísnejší zo zbiehajúcej sa trestnej činnosti, sa odvolací súd vôbec nezaoberal poľahčujúcimi a pritažujúcimi okolnosťami, tak ako ukladá § 38 Tr. zák. a tiež neuviedol na základe akých úvah dospel k trestu odňatia slobody vo výmere 24 (dvadsaťštyri) rokov.“ .

Porušenie práva na obhajobu zaručeného čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru vidí sťažovateľ v porušení povinnosti konajúcich súdov zaoberať sa ním navrhnutými dôkazmi najneskôr pred meritórnym rozhodnutím vo veci uvádzajúc, že stručný odkaz na strane 47 a 48 napadnutého rozsudku „*spočívajúci v konštatovaní, že obžalovaný nemá v konaní právo, aby sa súd stotožnil s jeho dôkaznými návrhmi nie je možné vyložiť ako rozhodnutie o mojom návrhu, z ktorého by jasne a zrozumiteľne vyplývalo, že sa súd mojim návrhom zaoberal, či ho považuje za potrebný alebo nadbytočný a z akých dôvodov dospel k tejto úvahe.*“ Porušenie práva na výsluch svedkov podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru sťažovateľ vyvodzuje zo skutočnosti, že ním navrhnutí svedkovia (obzvlášť [REDAKOVANÉ], ktorý mal byť podľa obžaloby jediným zadávateľom úloh a pokynov a tým aj jediným priamym svedkom) neboli konajúcimi súdmi vypočutí, pričom namieta, že v „konaní predchádzajúcom rozsudku odvolací súd nerozhodol o mojich návrhoch a aj napriek návrhu prokurátora UŠP GP SR na ich zamietnutie sa týmito nezaoberal. Rovnako tak z napadnutého rozsudku nie je možné ustáliť žiaden dôvod pre ktorý by mali, či vôbec mohli byť odmietnuté.“ .

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje vysloviť, že napadnutým rozsudkom „*ako aj jemu prechádzajúcim konaním... bolo porušené základné právo [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na spravodlivý súdny proces garantované čl. 46 ods. 1; 48 ods. 2 Ústavy*

Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1, 3 písm. c), d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“, a nadväzne na uvedené žiada rozsudok najvyššieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Vo vzťahu k namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv rozsudkom najvyššieho súdu vychádzal ústavný súd z obsahu sťažnosti, z ktorej vyplýva, že porušenie označených práv videl sťažovateľ ako v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia vydaného v odvolacom konaní, tak aj v nevykonaní dôkazov na hlavnom pojednávaní zákonným spôsobom (konkrétne, že konajúce súdy podľa sťažovateľa neodstraňovali napriek jeho návrhu rozpory vo svedeckých výpovediach, resp. nevykonali čítanie výpovede z prípravného konania na hlavnom pojednávaní). Z obsahu sťažnosti je okrem iného zrejmé,

že sťažovateľ namieta porušenia práva na obhajobu, ktoré je okrem § 2 ods. 9 Trestného poriadku zaručené priamo čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru, podľa ktorého každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, ako aj s ním súvisiacim čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru, podľa ktorého má každý, kto je obvinený z trestného činu, právo vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe.

Ústavný súd tak z obsahu sťažnosti vyhodnotil, že námietky sťažovateľa sa priamo dotýkajú dvoch dovolacích dôvodov, ktoré sú zakotvené v § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku. Podľa nich možno podať dovolanie, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 370 ods. 1 druhej vety Trestného poriadku ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plyní lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

V súvislosti so skúmaním podmienok konania o podanej sťažnosti ústavný súd v rámci jej predbežného prerokovania dopytom na okresnom súde zistil, že proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ dovolanie nepodal. Z okolností prípadu súčasne vyplýva, že sťažovateľovi dosiaľ neuplynula lehota na podanie dovolania, ktorým môže dosiahnuť nápravu prípadného porušenia svojich základných práv a slobôd.

Ústavný súd konštatuje, že ústavou daná právomoc mu neumožňuje nahrádzať rozhodovaciú činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 368 až § 392 Trestného poriadku. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako

účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Trestným poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (m. m. IV. ÚS 242/2010). Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov.

Vzhľadom na uvedené obstojí záver, že sťažovateľ nevyčerpal mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytuje a na ktorého použitie je oprávnený v zmysle Trestného poriadku, čo zakladá neprípustnosť jeho sťažnosti. Sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto zo strany ústavného súdu neprichádza do úvahy ani prípadný postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (*mutatis mutandis* IV. ÚS 51/2010, I. ÚS 20/2012, III. ÚS 216/2012), vzhľadom na čo sa argumentáciou sťažovateľa vo vzťahu k porušeniu ním označených práv už bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. mája 2016